

Septimum   **Preceptum**

sciendum qd vtili⁹ est hōi ut det
quis denariū vnū i vita sua q̄
ut totū mundi diuitie alteri⁹
ordinacōne solū post ei⁹ mor
tem dentur p eo in elemosinā
Quia pro vno denario dato ex
caritate in vita. dans meretur
vitam eternā vel spālem ḡdū
eēnlis ppetuū gaudij. teste ma
th. xv. vbi dicit xp̄us. **Q**uicūq;
dedit potū vni ex minimis istis
calicē aque frigide tm̄ in noie
discipuli: amen dico vobis nō
perdet mercedē suā q̄nto ergo
magis meretur qui amplius
dat in nomine discipuli. id est
ex caritate qua quisq; xp̄i disci
pulus efficitur. p nullum aut
bonū datum p eo p⁹ mortē. al
ter⁹ dono. etiā si mund⁹ dare
tur corpore⁹: pōt defuncto me
reri grad⁹ ppetuus gaudij in
vita eterna sed tm̄ diminucio
purgatorij aut ei⁹ tōlis pene
ablatō **Q**uia s̄m oēs doctores
thologie null⁹ pōt alteri mere
ri: excepto xp̄o augmētum gr̄
cie. a psequēs glorie. s̄ q̄lib;
solū sibi. lic; aliquis alteri me
reri possit diminucōnem pene
De stultitia ergo p⁹ mortē et secu
dorū lic; minor sit dicit salomō
Ecc̄. iij. Consideraui et reperi
aliā vilitatem sub sole. vn⁹ est
a secū⁹ non h̄. non filiū. non
fratrem. et tñ laborare non ces
sat. nec faciatur oculi eius di

Capitulum   **Tertium**

uicij⁹ nec recogitat dicēs **C**ui
laboro. et defraudo aiā meā
bonis **D**e sc̄is etiā p; quō ani
mā suā defraudant: cōpando
actum donacōnis denarij in vi
ta. et ordinacōis rez post mor
tem **E**tā virtus ut dicit ph̄us
.ij. ethicoz ē circa difficile. **E**t
regnū celoꝝ vim patitur. ma
th. xi. **E**t **Math. vij.** Intrate p
angustā portā quia lata porta
et spacōsa est via que ducit ad
p̄dicōē. et multi sūt qui intrāt
eam **Q**uā angusta porta et ar
ta est via que ducit ad vitā et
pauci sunt q̄ inueniūt eā. **E**x 8
quo pat; qd etiā meritū exigit
actum difficile saltē ex pre ope
ris. **S**ed in ordinacōe tue pe
cunie dande post mortē nihil ē
difficile tibi. **Q**uid enī pateis
cum post mortem p̄mo distri
buatur p te. quo necō vlis
nolis carebis. dacō autem vo
luntaria vni⁹ denarij in vitā
saltē aliquā molestiam tibi in
fert. qz amatum tradis. multū
ergo aiā; defraudat bonis q̄ i
vita dare potēs ordinat. p̄mo
post mortē dandum **E**st tñ al
terum meritorij. s̄ tamen lon
ge min⁹ p̄mo. **R**azo enī h̄ze
des p̄t avariciā exequūtur si
delit ordinacōē. **C**api. iij.
Undē est nūc qn te
neamur dare elemosi
nā vel nō. **V**bi sciēdū

Septimū**Preceptū**

q̄ daē elemosinā *(fm thō. 2. 2. 9. xxij.)* Aliqñ ē p̄ceptū. aliqñ
 oīliū. aliqñ p̄hibitū. de quibz
 a tribz vidēdū erit. **P**receptū
 est **P**rimo qñ p̄xim⁹ est ostitū
 tus in vrgente necitate a picu
 lo vite aut grauis infirmitatis
 a iste qui videt. nō hz tūc illa
 necitatē. s; supfluū quo ad illā
 necitatē. idigēt tūc daē q̄ fm
 possibilitatē sbuenire isti i sua
 necitate i victua vstutu cadit
 sb̄ p̄cepto ut cū quis occurrit
 in tali articulo ostitutus q̄ cū
 eū apparēt p̄abilia signa ex
 treme necitatis futuē n̄ ei sbue
 niat. **S**i tūc nullus apparz in
 p̄mpto q̄ possit aut velit ei sbue
 uenire: tu teneris q̄ntum tibi ē
 possibile: de tuo dādo aut aliū
 de ordmādo. qd̄ si negligis: p̄ce
 cas mōlter oītra p̄ceptū de di
 lectione p̄ximi. **vñ Ambro.** pa
 scē fame moriētē: si nō pauisti
 occidisti. Ita eē. de q̄libet alia
 necitate intelligendū est **I**deo
Basi. Est panis faēlici quē tu
 tenes. tumea nudi quā oīuas
Indigētis aurū vel argētum
 qd̄ possides q̄cū tot iniuriaris
 quot exhibere valeres. **E**t ad
 dit *thō. di. xv.* obligat p̄ceptū
 qñ apparēt signa p̄abilia ex
 treme necitatis future. n̄ ei sbue
 ueniat. ut cū q̄s videt. aliq̄s
 impotentes vel pigros ad sub
 ueniendū a paup̄z indigētē

Capitulū**Terclum**

cibo a potu a alijs vite necessa
 rijs. nec sibi satisfacē posse. nō
 enim est expectāda vltīa neces
 sitas. qz forte non poss; iuuari
 naturaiā fame vel siti cōsupta
 dicit enim crīb. super **Joh.** non
 optz paup̄em vltimatē decepto
 re vcare. **R**acō aut dictoz est
 qz caritas pl⁹ diligit vitā p̄xi
 mi q̄ oīa bona tpalia. etiā decē
 cia statum. vnde btūs **Marti**
n⁹ cū in decēcia vstutus sui ve
 stiuit paup̄em. a hoc est p̄cep
 tū **Johis baptiste luc. iij.** Qui
 habz duas tunicas. quod ē de
 necitate: det vnā non hnti: qd̄
 est nature qz extra paradisu nō
 pōt viuere nud⁹. **V**idēmg etiā
 bruta naturalit subueire paci
 entibz necessitatē. vñ gallia nu
 trit alienos pullos. a catti q̄
 dā alieōs fet⁹. **S**ic etiam btūs
 dominicus necessaria quo ad
 statum suum. a supflua q̄ ad
 p̄sonā. libros ⁊ omnē si p̄pel
 lectilez vendidit p̄pter famem
 paup̄erū palencie. **Q**d̄ quia ⁊
 epulo nō fecit de quo luce. xvi.
Idcirco sepult⁹ est in inferno
Secundo elemosinam da
 b re est p̄ceptū qñ quis hz sup
 flua. duplicia ei sunt tpalia. q̄
 dam sunt necessaria hōmi. alia
 supflua. necāria. sunt adhuc
 duplicia. quedāz simplicitē
 sine quibz hōmo esse non pōt
 aut viuere. **A**lia sūt necessaria

Septimum Præceptum

non simpliciter sed sine quibus
 conuenienter vita transigi non potest
 secundum statum et conditionem persone
 proprie et aliarum personarum quarum
 cura ei incumbit. Et tunc quod ultra
 hec necessaria sunt dicuntur superflua
 vnde quoniam quis talia habet superflua
 ista secundum artem sub precepto
 tenetur distribuere in elemosinam
 pauperum. et in alios pios versus
 quod si quis non facit: transgre
 ditur mandatum dei et peccat
 mortaliter. **Quod** per luc. xi. dic.
 xpus **Quod** super date in elemosi
 nam et ecce omnia mundana fiunt vobis
 Et loquitur preceptiue. **Idem** cri
 stus ad ignem eternum odonat
 eos qui esurietes non pauperent
 et ita de alijs **Math. xxv.** quod
 non diceretur michi elemosinam
 dare eaderum sub precepto. et non
 de necessitate nisi in casu necessitatis
 igitur de superfluo. **Idem** vult
 beatus **Iohes in. iij. ca. p. me** vbi
 non solum affirmat: sed etiam pro
 bat quod quod in reseruacione diuici
 arum superfluarum claudunt vi
 scera pietatis necessitate paci
 entibus peccat mortaliter: quod dicit
 quod caritas dei non manet in eis eo
 quod non diligunt proximum opere
 et veritate sed tantum verbo et lingua.
Item probat **tho. 2. 2. q. lxxvi.** idem
 sic ea que sunt iuris humani
 non possunt derogare iuri natura
 li vel diuino sed secundum naturale or
 dinem ex diuina prudentia in

Capitulum**Tertium**

stitutum. res inferiores sunt ordi
 nate ad hoc ut ex eis subueia
 tur hominum necessitati. Et ideo pro
 re et diuisionem et appropriacionem
 de iure humano precedentem non
 impeditur quin hominis necessitati
 sit subueniendum ex hominum rebus
 Et ideo res quas aliqui superha
 bundanter habent ex naturali iure
 debentur pauperum sustentacioni
Item de istis qui superflua di
 uitiarum congregant dicit **Aug. 9. li.**
 de decem cordis. Seruat tibi pre
 tuus. suas tu filiis tuis. Ser
 uant filij tui filiis suis. et nullus
 est seruaturus preceptum dei.
Quare illi non suas omnia. qui te
 et alios fecit ex nihilo. neque ei
 melius committis primoniū tuū
 filiis tuis quam creatori tuo. hec il
 le **Verum** quod patres dicunt se ex cu
 sando tempore alia se retinere amore
 filiorum. quibus providere volunt. vbi
 tamen auaritia sepe est in causa **Id**
 circo subdit **Aug. 9.** Amittat a
 mator siue huator diuitiarum fi
 lium suum. tunc utique si propter filium
 suabat mittit post illum parte sua
 quare illam tenet in seculo et re
 liquit filium ab animo. reddet illi quod
 suum est reddet illi quod suabas si
 propter ipsum sic agebas mortuus
 recessit ad deum. pro illius datur
 pauperibus **Illi** enim datur ad quem
 prexit qui et dixit quod vni ex mi
 nimis meis fecistis in fecistis.
 videte fratres quia mendatum

Septimum **P**receptum

est qđ hōies dicūt. sc; filijs me
is suo. **Q**uia auari sunt hōies:
ideo diuicijs excecati sic menci
ūtur hęc de **Aug?** **I**de p; de pa
tre. qui si in diuicijs filiū aut fi
liam haber; qui reformate rli
giōis locū intrare uellet: pat ei
min? qđ alteri in seculo manēt
dar; de pecunijs. **N**ec de rfiduo
elemosinam facer; ex qđ patet
patris auaritia. vñ ocludit **Ar
mican?** vbi sup **Basilij Cris.**
Iero. **Aug?** **A**mbro. **g**rego. et
Bern. pze ceteris qntū ego in
telligo ex eoz scriptura. Inālit
tali āgumēto vtūtur. **Q**uic qđ
ē tibi supfluū in bonis paupm
o putatur. **C**um igitur supfluū
illud eis subtrahis: tunc s̄tra
h s qđ eis debetur. 7 p osequēs
non eis irrogas solum iniuriā
S; etiā o mittis rapinā **E**t si ex
illa cā moriūtur paupes sic s̄
trahendo qđ eis debetur: eos oc
cidis. **S**ed queritur **Q**uid
sit supfluū. **R**n. s̄m eūdē armī
canū ibidem a p. de pal. m. iij.
di. xv. a alios qđ etiā micus lo
quūtur de pposito **S**upflua bo
na sunt que nec necāria sunt p
sone. nec statui: nec psoē acco
moda ad hoc ut psone status
a honestas seruet. **E**x quo p;
qđ in homine sūt quatuor o hīde
randa quoz qđlib; aliquid re
quirit de diuicijs. p que pōt qđ
rimari an. 7 qđ habeat supflua.

Capitulum **T**ertium

Primū ē persona ppa. qđtū ad
ei? tpalem vitam. oplexionē sē
sus 7 oia naturalia ut hō o huet
in cōueniēti hitudine a i valitu
die corpali. qđ sufficit ei ad exi
tū opm spūaliū aie. 7 etiā exer
citiū corpaliū opm que sibi ex
officō. statu aut societate eoz
cū quibus uiuit necārio incū
būt faciēda. necāria sūt ei ali
qua tpalia ut cib? pot? vestis
hospiciū ac hmoi. sine quib;
hęc fieri non possent. **E**t iste di
uitie ad hoc req̄site dicūtur ne
cessaria psone. **E**t ad sic o huan
dū psonā i bona disposiōe na
turaliū a ouementi valitudine
vñ pl; idiget qđ alter. **A**qua
enī rustico sufficit. qđ sola pota
ta infirmar; diuitē aut debile
in oplexiōe. **D**uplicia a modi
ca vestimēta sufficerēt forti que
non sufficerent debili. et sic de
alijs **E**t qđ secūdo ē necāriū: p
mo eēt supfluū. 7 sūt p̄fata nō
solū itelligēda de necārijs vñ
psone soli s; de necārijs psone
pncipali 7 oib; quoz curā sibi
necārio incumbit. ut vxoris a
filioz a similiū. **E**t nō nter dici
tur necārio incūbit. qz nō sic
de psomis spōte assumptis ad
pōpā vl ad aliam supfluitatē
Ex quo patet iterū qđ vñ plu
rib; idig; quo adhuc qđ alter.
quia habēs infirmam vxorem
pl? indiget qđ habens sanam

Secūdū in homine considerā
dū: est honestas persone q̄ est
excellētia p̄sone i aliquib⁹ ho
mīs q̄ ei insunt racōe quoz red
ditur p̄sone honore digna qz
tho. 2. 2. 9. **C**xlvi. dicit honestū
ē aliquid ex hoc qz est honore
dignū. **V**n s̄m̄p̄ h̄s. honestas
dicitur q̄si honois status. **S**z
qz honestas hoīs maxime oſi
deratur s̄m̄ virtutē a opera vir
tuosa. **I**so inter oīa hoīs bona
virtutes reddūt eū magis ho
nore dignum. **V**n p̄ h̄s p̄mo
ethico. dic̄. qz honoz est p̄mi
um virtutis **E**t in. iiii. In writa
te soli hoīm sunt honozādi **I**so
etiā honestas p̄sone maxie est
virtus p̄sone a opa ei⁹ bona.
Nū si nobilitas gn̄is a aliq̄
exteriora fatiūt hoīem excellē
tem aut honore dignū. hoc ē
solū in opinione hoīm erratiū
aut inq̄tū inuāt hoīem ad vir
tutū opa. **E**t dicitur notantez
qz vera honestas p̄sone oſistit
in hīs que fatiūt vere honore
dignū. ut s̄nt virtutes. sciē. a
opa virtutū. **Q**uia honestatē
p̄sone nō fatiūt multe diuicie
grādes familie. vestes p̄ciose.
apparatus mēse. dom⁹ gloiose
a filia exteiora. s̄ magis iho
nestū fatiunt. a signa s̄nt sup
bie a auaritie insaciabil. **S**i
cut etiā inditia virtutū eas dē
f ostendūt. **T**ertium in hoīe

considerādū ē status eius seu of
ficiū vel arātiū vel alia bitu
do ipsius in cōitate. qd̄ totum
oprehēditur sub statu. **A**d sta
tum aut̄ sepe multa requirun
tur que officia talium exigūt.
Vn magister ciuū plus indi
get q̄ ceteris parib⁹ s̄mplex
ciuis. plus dux q̄ comes. plus
ep̄s q̄ pleban⁹. a sic de alijs
Item mechanic⁹ vn⁹ indiget
de instrumētis sue artis. de ma
teria quā faciat. a de talibus.
Vnde ad hoc qz hō exēqtur
cōueniēter p̄tinēcia ad statū
suū: necīa sunt sibi p̄fata vltra
duo p̄ma a illa dicuntur neces
saria statū. **Q**uartū in hoīe
considerādū est honestas stat⁹
Et sicut honestas p̄sone per ea
q̄ dicta s̄nt sc̄o mēbro non ē
grādis familia a h̄mōi. **S**ic
nec honestas stat⁹ ē h̄mōi. s̄
est virtutes tali statū debite
a factio opm tali statū debi
toz. a p̄ncipaliter opa exteio
ra racōni recte omēsurata. que
hoīracōe status sui vel officij
faciēda incūbūt ad regimē ali
ozum a p̄fectū t̄paliū. a sp̄uali
um. **E**t ad cōseruādū talē sta
tus honestatē sepe vltra p̄dca
tria que s̄nt necessaria: requiri
tur aliqua familia. aliqua ve
stes. a aliqua h̄mōi. a diuicie
ad hoc req̄site dicuntur hone
stati stat⁹ necīe. a accomode.

Septimum Preceptum

Et illa necessaria sunt differentia
sunt dicitur statu. Stat enim
honestior plura in talibus requi-
rit. Et nota quod quanto virtutes
ad statum pertinent sunt excellen-
tiores. et opera ad quod homo tene-
tur ratione et status sunt instantia
tanto status videtur honestior.
Et ita status episcopi cui principaliter
incumbit regimen omnium in dyo-
cesi honestior est quam status ple-
bani. qui solum subministracionem
quorundam habet. ideo etiam licite
episcopus recipit ultra necessitatem
personae et status aliquam familiam
et vestes et plures quam status ple-
bani. Et sic de plebano respectu
altaris. Et de clericis respectu militis.
Et militis respectu rustici. Et sic
que episcopo quantum est ex parte istius
condicionis sunt necessaria in diuiciis. e-
sunt simplicia plebano superflua et con-
uerso. Debet tamen illud quod impeditur
pro honestate status et persone
esse moderatum quod secundum Augustinum li-
brum primo de ciuitate dei. De ratione hone-
statis est usus rerum modestus et
recte rationis moderamine mensu-
ratus. quia Augustinus ibidem expo-
nit honeste uti rebus pro uti mo-
deste sobrie temperant et pie. Etiam
honestas versus vicium status et
personae paucis contentatur. Cuius
sitati vero pompe et varietati
versus status totum minus est ista
omnia deuorant et pauperibus nihil

Capitulum Tertium

relinquunt. et fatiunt quod multi diu-
fis modis illicitis laborant quod
congregent diuitias quibus super-
bias et voluptates suas nutri-
ant et dilatent. Istis igitur qua-
tuor pensatis ea temporalia que resul-
tant ex istis quadruplicibus ne-
cessariis. dicuntur necessaria homini
ad transgendum uenienter uitam su-
am secundum exigentiam status sui. et con-
dicione persone proprie. et aliorum
quorum cura sibi necessaria inci-
bit. Et de istis necessariis loquitur
apostolus. i. thim. vi. di. Nunc
alimeta et quibus tegamur hijs
contenti sumus. Et salomone pu-
xxx. die. Dne diuicias et medi-
tatione ne dederis mihi. sed tamen vi-
ctum meo tribue necessaria pro
quibus secundum Augustinum ad psalmum ora-
mus panem nostrum quotidianum
da nobis hodie. Et homo
quicquid super illa quatuor habet
superfluum reputet et in pios
usus distribuat. quia precep-
tum est. Et dicit psalmus de psalmi. di-
xv. i. iij. quod habens talia super-
flua non solum tenetur subuei-
re pauperi extremam pauperum ta-
tem patienti: sed etiam patienti
in caritate in uite honestate. Ra-
tio est quod quilibet debet uelle ex ca-
ritate proximo quod sibi. Non con-
caritate faceret si seipsum dehone-
staret. eo quod crudel est qui famam
negligit ideo etiam contra caritatem pro-
ximi facit si eius honestati de-

sic supfluo non subuenit **I**so
 brae9 **N**icola9 vicino qui se de
 honestate voluit pstitueno
 filias: subuenit **E**xemplū de la
 trone qui liberauit vxorē vni
 us detēti de carcere aē. q̄uis vi
 detur maior necitas vitā di
 peccm **E**t in neemias 7 esdra q̄si
 de mōli reprehēdūtur israeli
 te de hoc q̄ fratres possidebāt
 in suos 7 acillas dātes eis vi
 ctum a vstītū. q̄ nō tenebāt
 eos s̄m decentiā stat9 sui cū el
 sent liberi a non sui. 7 de super
 fluo quo eos tenebāt seruos
 poterāt eos tenere ut liberos.
 vel mutuādo ut thobias fecit
 galxlo de sua habūdātia dā
 do pximo. vel ad dēter filias
 suas maritādas sic fecit btūs
Nicola9 s̄m px. pal. **V**erū
 cū medū tpantie non s̄stiat
 in indiuisibili. s̄ in latitudine
 quadā: nō opt; q̄ pūctualitē
 predictā necāria sciātur **S**i
 exēpli grā **S**i cētū floreni sūt
 necārī p̄tise ad quatuor p̄fa
 ta: tñ qui sine dolo 7 s̄m racōez
 rectam a muestigacōem dili
 gētē centū a duos florenos
 putar; necessarios: non maḡ
 vis eēt q̄ puntuale medūm
 nō est necessariū scire **E**x quo
 pt; q̄ multi sint iusti possesso
 res tp aliū fures aut raptōres
 q̄ supflua habēt. de quoz nu
 mero fuit epulo diues qui nō

legitur illicita acquisisse. attā
 mē i inferno sepultus fuit. q̄
 supflua non dedit. p̄ dictis sa
 tis o cordat **tho. 2. 2. q. xxxij. ar.**
v. a addit q̄ non opt; q̄ di
 ues vel alter o sider; ad oēs ca
 sus qui p̄nt otingere i futur
 hoc enim eēt de crastino cogi
 tare. q̄ dñs phib; **math. vi.**
Si deb; iudicai supfluū a ne
 cessariū s̄m ea que pbabilitez
 a ut plurimū occurrūt. **S**i di
 cer; aliquis diues. **Quilibet li**
et; re sua vti a eam rem retinere
Si recipiendo rē suā aliquis
 elemosinam non dabit. ergo
 non est p̄ceptū dare elemosi
 nā. **s. tho. vbi sup** **D**ona tpa
 lia q̄ homini diuinitus cōferū
 tur. ei9 quidē sunt q̄ tū ad p
 prietate. **S**i q̄ tum ad vsum
 non solum debēt. eē ei9. s̄ etiā
 alioz qui ex eis sustētari pos
 sūt. ex eo q̄d ei supfluit **V**nde
basilius **S**i fateris ea diuini
 tus tibi puenisse sē: bona tpa
 lia. **An iniust9 est de9 me qua**
liter nob distribuens **C**ur tu
 habūdas. ille v̄ro mendicat
 n̄ ut tu bone disp̄sacōis meita
 cōsequaris **I**lle v̄ro patientie
 meitis decozetur **E**st panis fa
 melici quē tu tenes. nudi tumē
 ta quā i cōclauī cōbuas. discal
 crati calti9 qui penes te maz re
 scit. **I**ndigētis argentū quod
 possides inhumatū. quo circa

Septimū   **Preceptum**

tot iniuriis quot dare vales
hxc xp̄i mens luc. xvi. dicētis
facite vob̄ amicos de māmona
iniquitatis. ut cū defeceritis. reci
piāt vob̄ in eterna tabernacula.

Vñ aug⁹. oia bō sua dedit de
us duob; hoib; diuitib; terre
na pauperib; celestia. Sed de
us vles vtrūq; saluare: cōsti
tuit ut hic diuites i sua heredi
tate recipiāt paupes. ⁊ paupe
res eos in sua hereditate collo
cent ut vtrūq; p aliū collocetur

k **Q**uod est aut elemosinā dare ali
qn̄ fm̄ th̄. ibidē peccm̄ ⁊ phibi
tum. vic; de necario certo daē
Obi nōt q̄ necariū d̄z aliqd
dupliciē. Vno modo sine quo
aliquid eē nō pōt. de tali necā
rio. oino elemosinā dare non
d; quis. puta si aliq̄s in necessi
tatis articulo constitut⁹ h̄ret
solū vñ sustentari possent filij
sui. ⁊ alij ad eū ptinētes de hoc
em̄ elemosina; dare ess; sibi ⁊
suis vitā subtrahere. **S;** hoc di
co n̄ forte talis cas⁹ iminer; ut
subtrahēdo sibi dar; alicui mag
ne p̄sōe p quā eccl̄a v̄l respub.
sustentaret. Quia p talis p̄sō
ne libeācōe seipm̄ ⁊ suos lauda
bilitē mortū exponer; cū bonum
cōe sit p̄pō p̄ferēdū. **Vñ. in. Re.
xvii.** Vidua victui suo ⁊ filij.
p̄posuit victū h̄lye dicētis. **F**ac
m̄ sibi inericū panē. tibi aut ⁊
filio facies postea. laudabilitē

Capitulū   **Tertiu**

ei p̄ferre poterāt vitā h̄lye. q̄
cur⁹ fuit israel ⁊ auiga ei⁹. ⁊
morti se exponē. Et sic pt; q̄ eti
a; duo cas⁹ sūt i q̄b; elemosina ē
i phibicōe. **Prim⁹** rōe dātis. q̄
eqliter indig; . vel pl; in p̄pō p
lona. **R**acō ē qz caritas ordiata
incipit a seipā. **Vñ eccl̄. xxx.** mi
serē aie tue placēs deo. **Secūdo**
casus qn̄ indig; p suis. **vñ de. i.
thi. v.** Si q̄s suor ⁊ maxime
domesticorū curā nō h; fidē ne
gavit. ⁊ ē in h̄deli detrior vñ au
g⁹. **S**i q̄s vult filios exheredi
tare ⁊ eccl̄a; institue aliū q̄rat
q̄ augustinū p osilio. Et intel
ligit casus n̄ alia rō vtilitatis
publice cōnriū suader; ut sup̄
dictū ē. **Q**n̄ vero elemosinam
dare sit osiliū ⁊ qn̄ quis pōt de
necario elia; daē illō d̄z; vbi
p̄us th̄. d. qz secūdo mō aliqd
d̄z necariū sine q̄ nō pōt ouem
enter t̄nfigi fm̄ odicōe; vel sta
tū p̄sone p̄pō ⁊ aliaz p̄sō naz q̄
rū cura ei icūbit. h̄mōi necarij
t̄m̄ nō ē i iduā sibi cōstitu
t⁹ s; m̄tis additis nō pōt diju
dicai eē vltra tale necessariū. Et
multis s̄tractis: adhuc rema
net vñ possit ouementē vitam
trāfigē. fm̄ statū p̄pō. de h̄mōi
ergo elemosinā daē ē bonū. ⁊ nō
cadit s̄b p̄cepto s; s̄b osilio. In
ordīnatū aut ess; si aliquis tā
tū sibi de vob̄ p̄pō s; s̄beret
ut alijs largiētur. qz de residuo

non possit vitā trāsigere ouemē-
 enter s̄m p̄p̄riū statū a nego-
 tia occurrētia. null⁹ enim in cō-
 uerter viuere d̄. s̄ ab hoc
 tria sūt excipiēda. q̄z **Primum**
 est. q̄n aliq̄s statū mutat. pu-
 ta p̄ religiois ingressum. tūc
 enī oīa sua largiēs p̄pter xp̄m
 op⁹ p̄fectōis facit se i alio sta-
 tu ponēdo. **Secūdo** q̄n ea que si-
 bi subtrahit a si sint necessaria
 ad ouemētā vite t̄n facilliter
 resartiri p̄nt ut nō se q̄tur max-
 imū in cōueniēs. **Tercō** q̄n oc-
 curreret extrema nēcitas alicu-
 ius p̄uate p̄sone vel etiā aliq̄
 magna nēcitas reipublice. In
 hijs enim casib⁹ laudabiliter
 aliquis p̄mitteret; id q̄d ad
 dēctiam sui status p̄tinere vi-
 detur ut nēcitati maiori sub-
 m uenir; **h̄c t̄x.** **Secūdo** p̄ri-
 paliter sciēdū Quis dare pos-
 sit elemosinā s̄. s̄m omnes. q̄
 isti q̄ h̄nt d̄nium liberz t̄palū
 vel am̄istracōez; talū a p̄tātē
 erogandi. ut religiosi q̄ h̄nt
 disp̄sacōez; a p̄lato sibi cōmis-
 s̄a dare p̄nt elemosinā s̄m cōmis-
 s̄ū v̄l p̄suptū. **Si** vero nō h̄nt
 disp̄sacōez; sibi cōmissa; nō pos-
 sūt dare corpalem elemosinā
 sine licentia p̄latis exp̄ssa vel p̄-
 s̄pta nisi in necessitatis casu
 extreme. **Racō** dicti est. q̄ n̄l
 h̄nt p̄p̄riū. famuli etiā domno-
 rū nō possunt dare elemosinā

de rebus d̄nōz nisi panē ⁊ su-
 p̄flua coquinea ⁊ h̄mōi q̄ non
 inferunt sensibile nocumētū
 de quibus eis cōstat aut veri-
 similiter p̄sumitur q̄ non di-
 spliccat dominis suis. **Si** enī
 alias darent; tunc otrectarēt
 rem alienam inuito domino ⁊
 sic furtū cōmitterēt. **Fili⁹** fami-
 lias. q̄ ea q̄ h̄z sunt p̄ris; non
 p̄t dare elemosinā nisi forte
 aliquā modicā de q̄ p̄t p̄sume-
 re q̄ patri placeat. nisi forte
 alicui⁹ rei esset sibi cōmissa di-
 sp̄sacō a patre. v̄xor etiā nō
 p̄t de omnibus sibi ⁊ marito
 cōmūibus. **S; s̄m t̄x.** Ray. ⁊
 p̄. pal. p̄t facere elemosinā;
 ⁊ alienacōnem sine licentia vi-
 ri in multis casib⁹. **Primo** n
 si v̄xor habz res paternales.
 id est p̄p̄rias res preter dotem
 v̄bi huiusmodi de cōsuetudie
 locū habēt. **Secūdo** si sit lucra-
 tiua. ita q̄ exhibita d̄bita gu-
 bernatione dom⁹ opibus suis
 lucratur; p̄t de illis elemosi-
 nam dare. nec illud intelligi-
 tur; d̄ducendo exp̄nsas vict⁹
 sui. **Quia** vir tenetur ad oīa
 h̄mōi onera p̄p̄ dotem ⁊ p̄p̄
 obsequiū ab v̄xore exhibitū.
Ratio dicti est q̄ talis mulier
 virago est ⁊ q̄si virilis. **Tercō**
 de rebus viri. ut de pane v̄mo
 ⁊ h̄mōi q̄ de approbato moē
 solent ad disp̄sacōez; v̄xoris

Septimū   **Præceptum**

ptinere. pōt q̄ d; dare elemofinas moderatas tñ a fm facultatē viri a maiore vel minore; multitudinē q̄ ncātate pauperum. **I**ntellige etiam de rebus totalibus q̄ si vir aliqñ prohibeat prefata vrb; pōt tñ pbabiliter credere q̄ non intendat oīno prohibere elemofinas dare. sed supfluitatem nisi aperte cōtrarium apparet. tunc nō tenetur daē: nisi in articulo necessitatis. **Q**uarto si vxor pegratur. a vir expēsas taxatas dedit. si vult sibi sibi hēre potest paupib; dare. **Q**uinto in extrema ncātate q̄ tūc oīa sūt omūia. **S**exto pōt alienacōez rez facē sine licētia viri ad vitand; dānum viri. sicut a bigapl. i. **h. xxv. q. 2.** mulier hab; proprietatem in omunib; bonis sicut q̄ vir. vñ si p negligentia vel malitia viri imminet piculum: potest ipsa obuiare. **S**eptimo si vir sit fatuus. tunc enim dispensacō domus pertinet ad vxorem nisi aliter per supiorem fuerit ordinatum. **O**ctauo si vir absens non posuit dispensatorē domus sue loco sui. **S**ed quibus danda est elemofina. **Rn. fm Ray.** **I**ste q̄ posset dare omibus indigentib;. talis indistincte omnibus indigentib; dare deberet. ut docet **cris.** super epistolā ad Ixbre. **E**xemplo Ioth

Capitulū   **Tertium**

a abrahā qui quoniā omnes ī differentē recipiebant inter alios. etiam angelos recipere meruerunt. **S**i enim non oēs recepissent. forsitan a āgelos repulissent. **I**n hoc enim casu addit **cris.** **Q**ui es camus ab hac surda ac dyabolica q̄ pēptōia cui ositate solic; discernendi inē pauprē q̄ pauperem. nō enim ex vita eorū quos recipis mercedē tibi retribuitur? est deus sed ex voluntate q̄ honozificantiā multa. ex misericordia. a bonitate ymo **fm greg.** ex cōmunicato danda eēt elemofina. q̄ cui libet maifeste peccāti nisi exsecuitate tibi vlt elemofine negligeret iusticiam. **I**n quo casu dicit **Augusti.** vtilius panis esuienti tollitur. si de cibo securus iusticiam negligat. q̄ esurienti panis frangatur ut in iusticie seductus acquiescat. **I**ntellige tamē hoc nisi talis esuriret ad mortem. **U**nde dicit **petrus de palus.** **S**ibaldo pais. nō pecunia danda est. ne luxurietur. **I**usto ergo a scō danda ē esea. **I**uxta illd; **Eccle. xij.** da misericordi et ne susceperis peccatorem. nisi solum ut foueatur natura non culpa. ppter decē enim iustos olim peperit cish; de? pēta poleos **Benef. xviii.** **D**ona ergo bonis scōm **Ag?** creata sunt. peccator aut pane

dignus non est quo uiscitur.
Propinquitas etiam s̄m au
 g. li. primo de doctrina xp̄ia
 na. d. inspici. q̄ illi qui sūt no
 bis magis cōiuncti. quasi qua
 dā sorte nob̄ obuēniūt ut eis
 magis prouidēre debeam. vti
 litas etiam inspicienda ē. que
 expectat̄ a p̄sona cui subueni
 tur vel ab eis data est. p̄ dica
 tor. b. nāq. a p̄latis ex debito
 subuenitur. Vñ sacerdotibus
 a p̄his annona olim dabat̄
 de publico. q̄ multitudo sapiē
 tum sanitas est orbis terrarū
 sap. vi. Et leuite etiā nutriebā
 tur de t̄ois cōib. ut p̄t. leuit.
 in multis locis. Magis autē
 predicatori subueniē dū ē. Vñ
 de. i. Cor. ix. nō alligabis os
 bovis triturātis. **I**do dicit̄ th̄o.
 vbi p̄us in sūma. q̄ circa h̄c ē
 discreciōis racō adhibēda. s̄m
 diuiciōis dram. sanctitatis. et
 utilitatis. **C**ui autē magis sit
 danda elemosina a pl. bene
 fatiendū dicit̄ th̄o. m. iiii. Vbi
 prius non est facile determīa
 re p̄pter multas diuersitates
 boni a necērii. ut dicit̄ ph̄us. ix.
 ethico. Tamen hoc ē tenendū
 q̄ semp magis est reddendū
 debitū q̄ beneficiū impendēdū
 ut ip̄e ph̄us ibidē dicit. n̄ ex p̄
 te altera assit maior bonitas vel
 necitas. et ideo p̄tib. a p̄m
 quis et benefactorib. a eis a

quib. spūalia accipit. magis
 d. h̄o elemosinā facere si indi
 geat. Et ceteris p̄ibus. melio
 ribus magis. et magis indige
 tib. Et sic s̄m has tres cōditi
 ones d. gradus in elemosina
 cōstitui. sc. s̄m necēriū. hone
 stū. et debitum. Assignare autē
 in singulis q̄n vnū altei prese
 ratur est impossibile. q̄ singu
 lares cōditiōes que attēden
 dē sūt. sunt infinite. et non cadūt
 sub arte. de h̄is autē vnctō do
 cet. a prudēte cōsiliū h̄c th̄o.

Tercō principaliter viden
 dū ē de elemosina spūali. q̄ ut
 dicit th̄o. in sūma vbi p̄us. est
 septuplex. Et sūt d. care igno
 rātē. cōi defectū intellectus spe
 culatiui. Cōsule dubitātū. cōt̄
 defectū intellectus p̄ctici. Cor
 rigere peccatē. cōtra inordi
 natā volūtātē p̄xim. Remitte
 re offendenti in q̄tum p̄ximus
 peccat in nos. Consolari tristē
 cōi passionem appetitue p̄tis
 int̄ q̄s maxima ē tristitia. Por
 tare onerosos et graues. cōt̄
 sequelā peccati. Ex inordinato ei
 actu grauātur ei cōiuiētes eti
 am preter peccatis intēcōnem
 s̄m illud. Ro. vi. Debemus nos
 firmiores infirmitates aliorū
 portare. ymo non solū tales
 s̄m q̄ infirmi sunt graues ex i
 ordinatis actib. s̄ etiā q̄libet
 eorū onera sūt supportāda s̄m

Septimum Preceptum

illud gallath. vi. Alter alterius
onea portate. **V**ltimū est orō
p quā poscimus auxilium a deo
Vn vsus. Consule castiga re
mitte. solae. fer. ora. Et sibi cō
sule opihendit doctrina a o sili
um. Rueitur aut vtz elemosie
spūales sint meliores q̄ corpa
les sy. tho. ibidem simplicit̄ lo
quendo q̄ sic. **P**rimo ex pte do
mi. q̄ illud qd̄ exhibitur est no
bilius sc̄z donū spūale qd̄ pree
minet corporali. **S**ecūdo rōe eius
cui subuenitur. q̄ spūs nobili
or est corpe. vñ sicut hō sibi ipi
magis d̄ puidere q̄ntū ad spi
ritū q̄ q̄ntum ad corp̄. ita eē
p̄rimo quē d̄ tanq̄ seipm dili
gere. **T**ercio q̄ntum ad ipōs
actus p̄ q̄s a q̄b; sbueitur pro
xio q̄ act⁹ spūales sūt melioēs
corporalib; q̄ sunt quodmō hūi
les. **E**x q̄b; pat; q̄ ditiores
sūt p̄dicatores a docētes sacra
scripturā ex opassioe p̄p̄ deum
pure a q̄b; auz a argētū deest
q̄ de spūalib; opib; mie plura
facē p̄nt vñ plus merentur ta
les nobiles euāgelici canes vl
tera lazari. i. p̄coris sanando
q̄ diues epulo mereri poterat
micas dando. **E**t eōuerso plus
p̄ccat abscōdes talētū dñi. sc̄z
vbū dei. q̄ diues negās micas
tpalis sbstātie. **Vn ezechielis**
iii. Sanguines eius vic; pec
catoris de manu tua requiram

Capitulum Tertium

Qn̄ ergo medici visitant infir
mos. a aduocati defendunt pu
pillos. a doctores legum docēt
iscios. q̄uis nō sit p̄ccm: tñ nō
est elemosina si sit p̄pter lucrū
q̄ non sit ex opassione a pro
pter deum. **S**i aut̄ gratis hoc
facerēt. a p̄p̄ deum. elemosina
esset non spūalis. sed corpo
ralis. quia ille sciencie lucrati
ue sunt principaliter p̄pter in
digēcias corporales suppledas
possent tamen spūales elemo
sine comparari corporalibus s̄m a
liquē p̄ncularē casū. a tūc p̄fer
ri corporalis spūali. puta magis
pascēd⁹ eēt fame moriens q̄ p
eo orand⁹. **S**ic etiam s̄m p̄hm
Meli⁹ ē idigēti ditari q̄ p̄hai
q̄uis hoc simplicit̄ sit melius.
Querit etiā quō ele sint dāde
ut fr̄uole dētur. **S**y. p̄mo sūt ex
caitate dāde. i. cor. iij. **S**i distri
buero i cibus paupm oēs facul
tates meas. caitate aut̄ nō ha
beā n̄l m̄ p̄dest. s. ad eēnle p̄miū
i celo lic; als mult̄ pl̄ p̄fit. **S**e
cūdo. dāde sūt ex bō itencōe nō
p̄p̄ manē glā; s̄ tanq̄ deo. q̄
qd̄ vni ex inimis xp̄i sit xp̄o sit.
Math. xxv. vñ math. vi. **Q**n̄
facis elā; nesciat sinistra. i. ma
nis glā qd̄ faciat dextera tua. i.
rē a intentio nō ip̄diatur p̄ sim
strā itencōe; **T**ercō ut ordiate
fiat. p̄mo tibi. secūdo proximis.
tercō alienis. **Cap. iij.**